

Sygn. akt III AUa 1022/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 listopada 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Marcjanna Górską (spr.)
Sędziowie:	SA Małgorzata Rokicka - Radoniewicz SA Bogdan Świerk
Protokolant: stażysta Katarzyna Sugier	

po rozpoznaniu w dniu 20 listopada 2013 r. w Lublinie

sprawy A. G.

przeciwko Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

o prawo do renty rolniczej

na skutek apelacji wnioskodawcy A. G.

od wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie

z dnia 30 kwietnia 2013 r. sygn. akt VII U 540/12

I. uchyla zaskarżony wyrok oraz poprzedzając go decyzję Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego i przekazuje sprawę temu organowi do ponownego rozpoznania;

II. zasądza od Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego na rzecz A. G. kwotę 30 (trzydzieści) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt III AUa 1022/13

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 12 maja 2011 roku Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego odmówił A. G. prawa do renty rolniczej z tytułu niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy rolniczej na podstawie przepisów ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników.

W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że komisja lekarska orzeczeniem z dnia 5 maja 2011 roku wprawdzie uznała wnioskodawcę za okresowo całkowicie niezdolnego do pracy w gospodarstwie rolnym, jednakże ustaliła

równocześnie, iż niezdolność ta nie pozostaje w związku przyczynowym z wypadkiem przy pracy rolniczej zaistniałym w dniu 3 sierpnia 2001 roku.

W odwołaniu od tej decyzji A. G. domagał się jej zmiany przez przyznanie prawa do renty rolniczej z tytułu niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy rolniczej. Zarzucił, iż komisja lekarska błędnie ustaliła, że jego niezdolność do pracy nie pozostaje w związku przyczynowym z wypadkiem przy pracy rolniczej zaistniałym w dniu 3 sierpnia 2001 roku.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wnosił o jego oddalenie, podtrzymując argumentację wskazaną w uzasadnieniu decyzji.

Sąd Okręgowy w Lublinie wyrokiem z dnia 30 kwietnia 2013 roku oddalił powyższe odwołanie.

Sąd pierwszej instancji ustalił, że wnioskodawca A. G. urodzony (...) w okresie od 28 lutego 2002 roku do dnia 30 kwietnia 2011 roku był uprawniony do renty rolniczej w związku z wypadkiem przy pracy rolniczej z dnia 3 sierpnia 2001 roku.

W dniu 14 marca 2011 roku A. G. złożył wniosek o rentę rolniczą z tytułu niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy rolniczej na dalszy okres. Lekarz rzeczoznawca uznał wnioskodawcę za okresowo nadal całkowicie niezdolnego do pracy w gospodarstwie rolnym do kwietnia 2014 roku, wskazując przy tym, że niezdolność ta pozostaje w związku przyczynowym z wypadkiem przy pracy rolniczej z dnia 3 sierpnia 2001 roku. Wobec zarzutu wadliwości orzeczenia zgłoszonego przez lekarza inspektora orzecznictwa lekarskiego stan zdrowia wnioskodawcy był przedmiotem oceny komisji lekarskiej, która uznała, że wnioskodawca jest nadal całkowicie niezdolny do pracy w gospodarstwie rolnym do maja 2013 roku, jednakże stwierdziła, iż niezdolność ta nie pozostaje w związku przyczynowym z wypadkiem przy pracy rolniczej z dnia 3 sierpnia 2001 roku.

Powołując się na opinię dwóch zespołów biegłych lekarzy specjalistów, t.j. opinię z dnia 5 września 2011 roku wydaną przez ortopedę, neurologa, chirurga, gastrologa-internistę i pulmonologa oraz opinię z dnia 14 marca 2012 roku wydaną przez chirurga, ortopedę gastrologa i pulmonologa Sąd Okręgowy stwierdził, że po wypadku u wnioskodawcy rozpoznano ostrą niewydolność oddechową, wstrząs hipowolemiczny, uraz klatki piersiowej z wieloodłamowym złamaniem żeber i niestabilnością klatki piersiowej, złamanie VIII i IX żebra po stronie lewej w linii pachowej przedniej, odmę opłucnową lewostronną, krwiak lewej i prawej jamy opłucnowej i okołonerkowej po stronie lewej, złamanie obu gałęzi lewej kości łonowej, ranę płatową lewego kolana, zaburzenia pasażu przewodu pokarmowego, odleżynę w okolicy krzyżowo – ogonowej, powierzchowne urazy obejmujące liczne okolice ciała. Wykonano u niego operacyjny zabieg usunięcia śledziony i części jelita cienkiego. W 2003 roku wykonano kolejny zabieg operacyjny usunięcia zrostów jamy brzusznej. Od tego czasu A. G. nie wymagał hospitalizacji. Obrażenia narządów klatki piersiowej i jamy brzusznej odniesione w wyniku wypadku przy pracy rolniczej w dniu 3 sierpnia 2001 roku uległy wygojeniu. Prawidłowo wygoiło się również złamanie prawej kości łonowej, funkcja miednicy nie jest upośledzona. Dolegliwości ze strony kręgosłupa nie powodują ograniczenia jego ruchomości. Brak jest objawów korzeniowych i ubytkowych. Wnioskodawca porusza się bez lasek. Obie kończyny górne są sprawne. Zmiany zwyrodnieniowe łokcia i zniekształcenie okolicy prawego nadgarstka nie mają żadnego związku z wypadkiem przy pracy rolniczej z dnia 3 sierpnia 2001 roku, są efektem innego urazu. W zakresie układu oddechowego brak jest odchyień od normy. Krwiaki w jamach opłucnowych uległy wyleczeniu bez objawów niewydolności oddechowej. Nastąpiła również rekanalizacja żył lewej kończyny dolnej.

Urazy spowodowane wypadkiem przy pracy rolniczej w dniu 3 sierpnia 2001 roku uległy wyleczeniu bądź zagojeniu i nie ograniczają obecnie możliwości wykonywania pracy w gospodarstwie rolnym. Stopień nasilenia zmian zwyrodnieniowych narządów organu ruchu również nie ogranicza możliwości wykonywania pracy w gospodarstwie rolnym.

Rozstrzygając w sprawie Sąd pierwszej instancji podzielił wymienione wyżej opinie. Sąd wskazał, że pierwszy zespół biegłych oceniając stan zdrowia wnioskodawcy nie stwierdził ani całkowitej, ani nawet częściowej niezdolności do pracy u wnioskodawcy, wskazując na istotną poprawę jego stanu zdrowia.

Z kolei drugi z opiniujących w sprawie zespołów biegłych nie znalazł podstaw do stwierdzenia całkowitej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym w związku z wypadkiem przy pracy rolniczej z dnia 3 sierpnia 2001 roku. Biegli ci, zdaniem Sądu, szczegółowo wyjaśnili, na czym polega poprawa stanu zdrowia wnioskodawcy. Wskazali również, które z dolegliwości wnioskodawcy nie mają związku z wypadkiem przy pracy rolniczej z dnia 3 sierpnia 2001 roku.

W opinii uzupełniającej biegli z drugiego zespołu powołanych w sprawie zespołów podtrzymali wnioski zawarte w opinii zasadniczej. Odnosząc się do zarzutów zgłoszonych pod adresem opinii przez wnioskodawcę przyznali, że w karcie informacyjnej leczenia szpitalnego wnioskodawcy podano, iż doznał złamania lewej kości łonowej, jednakże wskazali, iż informacja ta jest błędna, co wynika ze zdjęcia i opisu badania RTG miednicy i tomografii komputerowej jamy brzusznej. Biegli dodali, iż pomimo dolegliwości wskazywanych w zastrzeżeniach w zakresie układu pokarmowego, ogólny stan tego układu i tak się poprawił. Dalsza poprawa stanu tego układu możliwa jest po leczeniu operacyjnym.

W ocenie Sądu Okręgowego, wszystkie sporządzone w sprawie opinie biegłych są dostatecznie uzasadnione, logiczne i przekonywujące, poprzedzone analizą dostępnej dokumentacji lekarskiej oraz przeprowadzeniem specjalistycznych badań. W opinii uzupełniającej biegli wyczerpująco odnosili się do uwag i zastrzeżeń skarżącego oraz do składanej przez niego dokumentacji medycznej. Zdaniem Sądu, biegli szczegółowo opisali obecny stan zdrowia wnioskodawcy, jego wpływ na zdolność do wykonywania pracy w gospodarstwie rolnym, a nadto wskazali na czym konkretnie polega poprawa stanu zdrowia A. G. w porównaniu do wcześniejszego okresu. Sąd podkreślił, że znamiennym jest, iż żaden z licznych opiniujących w sprawie biegłych nie znalazł podstaw do uznania wnioskodawcy całkowicie niezdolnym do pracy w gospodarstwie rolnym w związku z wypadkiem przy pracy rolniczej z dnia 3 sierpnia 2001 roku.

W tej sytuacji, Sąd pierwszej instancji uznał, że opinie te przedstawiają wystarczające wiadomości specjalne niezbędne do merytorycznego rozstrzygnięcia zarzutów zawartych w odwołaniu.

Oceniając powyższe ustalenia Sąd Okręgowy uznał, że odwołanie nie jest zasadne i nie zasługuje na uwzględnienie. Cytując treść art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz.U. z 2008 r., Nr 50, poz. 291 ze zm.), Sąd stwierdził, że wnioskodawca nie spełnia jednego z warunków do przyznania spornego świadczenia, a mianowicie warunku dotyczącego istnienia całkowitej niezdolności do pracy w związku z wypadkiem. Według Sądu, wbrew twierdzeniom skarżącego, jego stan zdrowia od czasu poprzednich orzeczeń o całkowitej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym poprawił się. Wszelkie urazy, których doznał w wyniku tego wypadku wygoiły się, nie powodując istotnych powikłań. Brak jest jakichkolwiek przeciwwskazań do osobistego wykonywania prac rolniczych.

Konkludując, Sąd pierwszej instancji uznał, że decyzja organu rentowego odmawiająca A. G. na dalszy okres prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym w związku z wypadkiem przy pracy rolniczej z dnia 3 sierpnia 2001 roku była prawidłowa, zaś odwołanie od niej należało oddalić. Z tych względów i na podstawie art. 477¹⁴ § 1 kpc Sąd Okręgowy orzekł jak sentencji.

Apelację od tego wyroku złożył A. G.. Zaskarżając wyrok w całości zarzucił mu błędne ustalenie, że stan jego zdrowia uległ poprawie w sytuacji, gdy faktycznie, zwłaszcza w ostatnich miesiącach, uległ on pogorszeniu. Odczuwa bowiem dolegliwości w postaci duszności, które pozostają w związku z urazami doznanymi w czasie wypadku w dniu 3 sierpnia 2001 roku. Biegli oceniając stan jego zdrowia fakt ten pominęli i nie wnioskowali nawet o wykonanie podstawowego badania jakim jest spirometria. Zdaniem skarżącego, jest on całkowicie niezdolny do pracy w gospodarstwie rolnym.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jest zasadna w sposób skutkujący uchyleniem zaskarżonego wyroku oraz poprzedzającej go decyzji i przekazaniem sprawy organowi rentowemu do ponownego rozpoznania albowiem nie została rozpoznana istota sprawy.

Taki stan rzeczy, w ocenie Sądu Apelacyjnego, był skutkiem niepełnego rozpoznania wniosku A. G. przez organ rentowy, a mianowicie ograniczenie rozstrzygnięcia tylko do stwierdzenia braku uprawnień do renty rolniczej z tytułu niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy rolniczej i nierozstrzygnięcie o uprawnieniach do renty rolniczej z tytułu niezdolności do pracy z ogólnego stanu zdrowia.

Jak wynika z treści wniosku złożonego przez ubezpieczonego w dniu 14 marca 2011 roku (wniosek – k.173 a.r.) dotyczył on renty rolniczej z tytułu niezdolności do pracy, co ubezpieczony określił stawiając znak „X”. Jednocześnie drugi znak „X” postawił przy pozycji „wypadku przy pracy rolniczej”, który to zwrot nie jest powiązany z wcześniejszymi pozycjami umieszczonymi w tytule wniosku.

Niezależnie jednak od wątpliwości wynikających ze sposobu sformułowania wniosku będącego urzędowym drukiem, zasadnicze znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy posiada istota unormowania zawartego w art. 21 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 roku o ubezpieczeniu społecznym rolników (tekst jednolity: Dz.U. z 2008 roku, Nr 50, poz. 291 ze zm.). Mianowicie przepis ten w ust. 1 stanowi, że „renta rolnicza z tytułu niezdolności do pracy przysługuje ubezpieczonemu, który łącznie spełnia następujące warunki: 1) podlegał ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu przez wymagany okres, o którym mowa w ust. 2; 2) jest trwale lub okresowo całkowicie niezdolny do pracy w gospodarstwie rolnym; 3) całkowita niezdolność do pracy w gospodarstwie rolnym powstała w okresie podlegania ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu lub w okresach, o których mowa w art. 20 ust. 1 pkt 1 i 2, lub nie później niż w ciągu 18 miesięcy od ustania tych okresów. W ust. 4 z kolei postanawia się, że „jeżeli całkowita niezdolność do pracy w gospodarstwie rolnym powstała wskutek wypadku przy pracy rolniczej lub rolniczej choroby zawodowej, warunek, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, uważa się za spełniony, jeżeli ubezpieczony posiada jakikolwiek okres ubezpieczenia emerytalno-rentowego, który obejmuje dzień wypadku lub dzień zachorowania na rolniczą chorobę zawodową.

Analiza treści cytowanego przepisu, zdaniem Sądu Apelacyjnego, prowadzi do wniosku, że jedynym świadczeniem przewidzianym tym przepisem jest renta rolnicza z tytułu niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym. Nie ma natomiast oddzielnego świadczenia w przypadku, gdy całkowita niezdolność do pracy w gospodarstwie rolnym powstała wskutek wypadku przy pracy rolniczej. Taka przyczyna niezdolności, ma znaczenie jedynie dla oceny spełnienia przez ubezpieczonego warunku dotyczącego posiadania wymaganego stażu ubezpieczeniowego.

W ocenie Sądu drugiej instancji, przedstawiona interpretacja przepisu art. 21 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników koresponduje z unormowaniem art. 6 pkt 10a ustawy, który stanowi, że ilekroć w ustawie jest mowa o emeryturze lub rencie rolniczej z ubezpieczenia - rozumie się emeryturę lub rentę inwalidzką z ubezpieczenia społecznego rolników indywidualnych i członków ich rodzin oraz emeryturę rolniczą lub rentę rolniczą z tytułu niezdolności do pracy. Przepis ten nie przewiduje natomiast „renty rolniczej z tytułu niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy rolniczej” jako odrębnego świadczenia.

W zaistniałej zatem w niniejszej sprawie sytuacji faktycznej, organ rentowy rozpoznając wskazany na wstępie wniosek o rentę rolniczą z tytułu niezdolności do pracy i badając spełnienie przesłanek wynikających z art. 21 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, obowiązany był do oceny stanu zdrowia ubezpieczonego pod kątem istnienia całkowitej niezdolności do pracy - wynikającej zarówno z ogólnego stanu zdrowia jak i w związku z wypadkiem przy pracy rolniczej.

Skoro jednak postępowanie swoje ograniczył do oceny uprawnień do renty rolniczej z tytułu niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy rolniczej, to doszło do nierozpoznania wniosku, a w konsekwencji do nierozpoznania istoty sprawy. W efekcie, zaskarżony wyrok oraz poprzedzająca go decyzja podlegały uchyleniu a sprawa przekazaniu do ponownego rozpoznania organowi rentowemu.

Rozpoznając sprawę ponownie, organ rentowy mając na uwadze powyższe rozważania, oceni spełnienie przez A. G. warunków do nabycia prawa do renty rolniczej określonych w cytowanym wyżej art. 21 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników i wyda stosowną decyzję.

Mając powyższe względy na uwadze i z mocy art. 477^{14a} k.p.c. Sąd Apelacyjny orzekł jak w wyroku.